

SAMTALEPROSESS

Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker

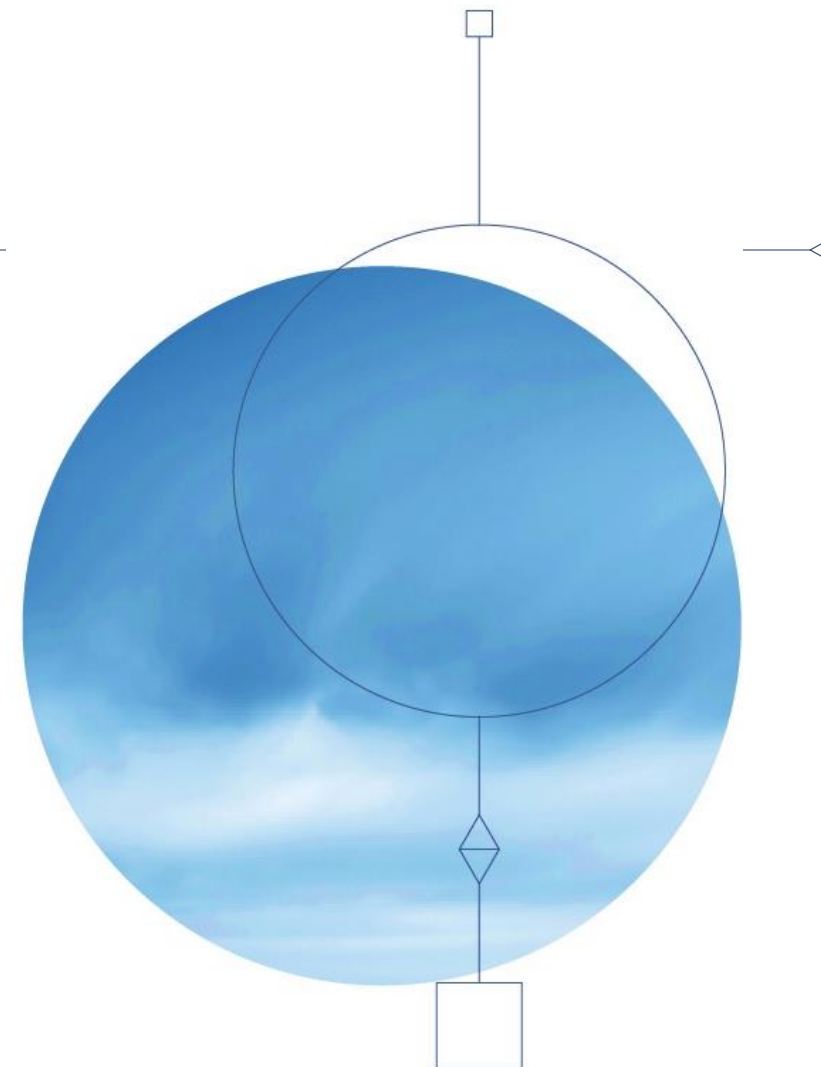
Fagsjef Ingrid Johansen

26. Oktober 2020

Fylkesnemndene treffer vedtak om tvang etter:

- barnevernloven
- helse- og omsorgstjenesteloven
- smittevernloven

Kjennetegn ved fylkesnemndene som avgjørelsesorgan

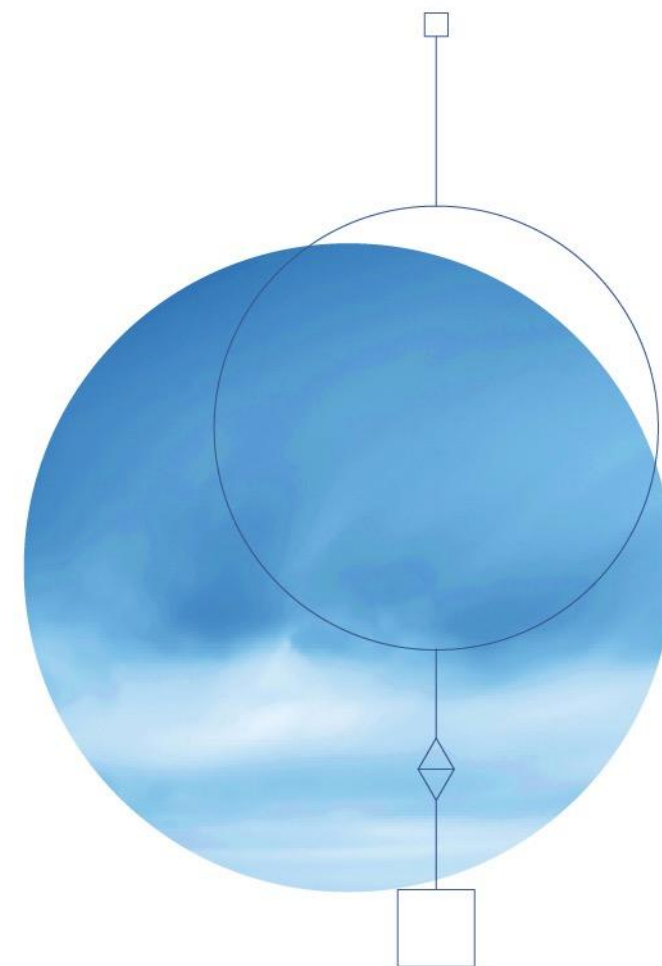

- ▷ Sakene avgjøres av en nemnd som består av:

jurist
fagkyndig medlem
alminnelig medlem

- ▷ Muntlig behandling
- ▷ Partsprosess
- ▷ Kontradiksjon

Det er nemndas ansvar at saken er tilstrekkelig opplyst for å kunne treffe vedtak

Andre behandlingsformer

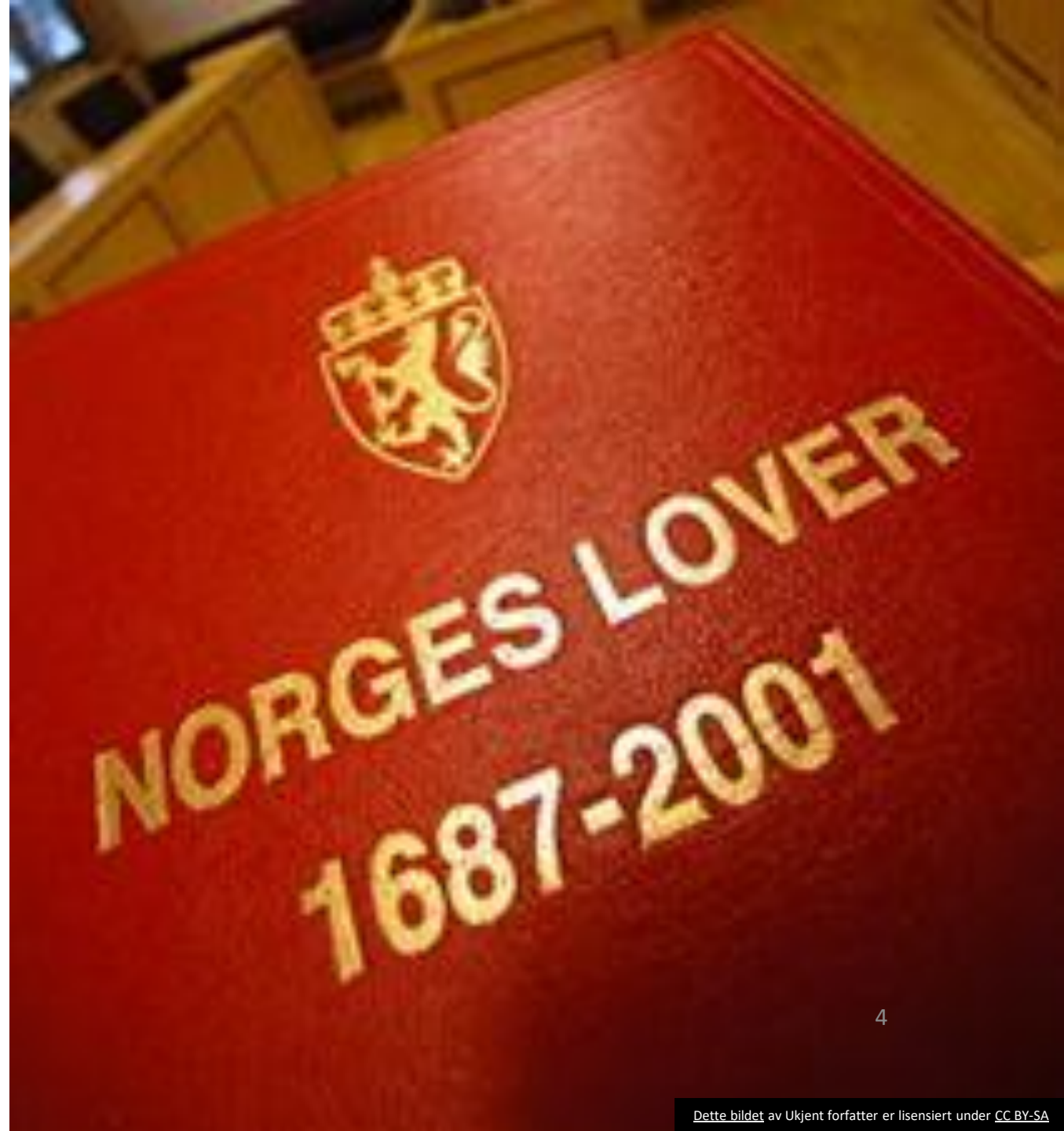
- **Hovedsaker:**

Delvis muntlig/skriftlig

Skriftlig behandling

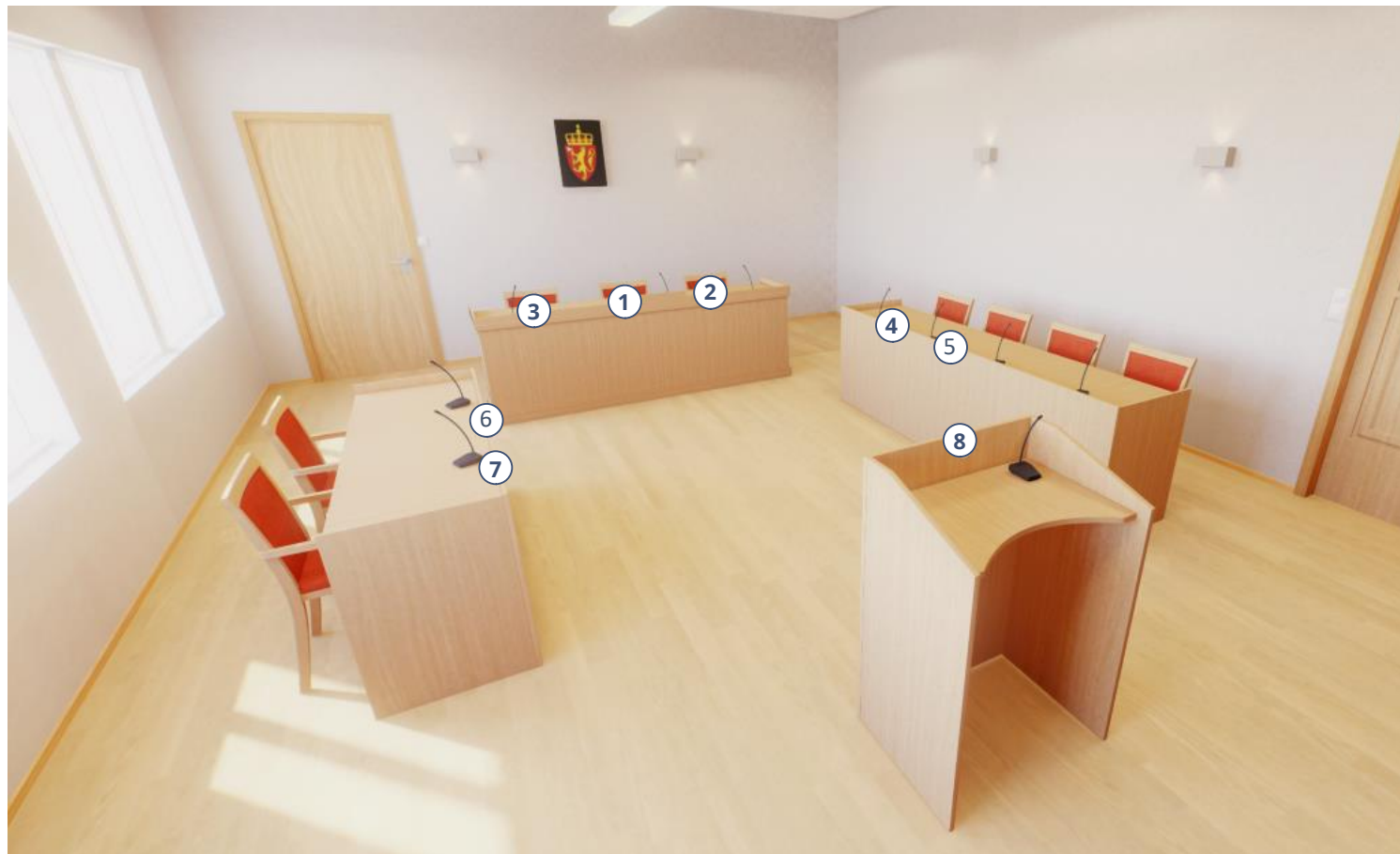
- **Klagesaker**

Delvis muntlig behandling

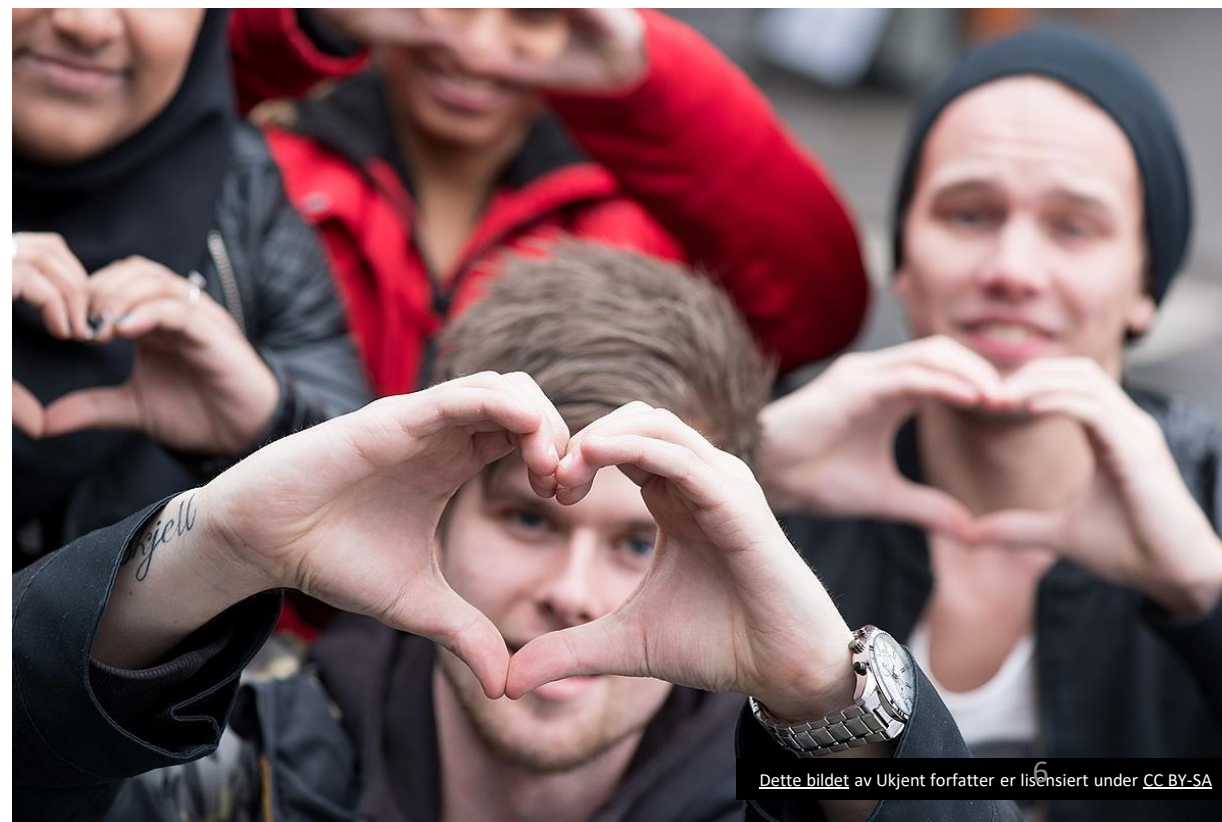

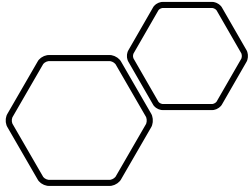
Forhandlingsmøtesal

- ① Nemndleder
- ② Alminnelig medlem
- ③ Fagkyndig medlem
- ④ Prosessfullmektig
- ⑤ Private parter
- ⑥ Prosessfullmektig
- ⑦ Offentlig part
- ⑧ Vitner

KAMPEN MOT BARNEVERNET

- Gjenforeningsformålet
- Avgjørelsesgrunnlag
- Begrunnelse

Samtaleprosess som alternativ til ordinær behandling

▶ **§ 7-25 Samtaleprosess**

Nemndlederen kan tilby partene å delta i en samtaleprosess som alternativ til ordinær behandling, dersom saken er egnet for det. Formålet med samtaleprosessen er å bedre partenes kommunikasjon og gi dem mulighet til å bli enige om løsninger til barnets beste som hel eller delvis løsning på saken.

▷ **NOU 2005:9 «Ressursbruk og rettssikkerhet i fylkesnemndene for sosiale saker»
(Bårdsen)**

Utvalget pekte på :

- ▷ det er viktig at prosessen legger til rette for at partene gis mulighet for å arbeide seg fram til en løsning» (side 83)
- ▷ Enighet kan bidra til stabilitet og forutsigbarhet for barnet» (side 85)
- ▷ Bare aktuelt hvor det synes forsvarlig

- ▷ **Hjemmel for forsøksordning - barnevernloven § 7-25 (2006)**

Forsøksordningen med samtaleprosess

- ▷ Iverksatt 15. mai 2016 og varte frem til 1. juli 2020
- ▷ Forsøksordning i fem fylkesnemnder:
 - ▷ - Møre og Romsdal
 - Rogaland
 - Hordaland (Vestland)
 - ▷ - Trøndelag
 - ▷ - Oslo/Akershus (Oslo og Viken)

Retningslinjer for forsøksordningen

Ordningen ble evaluert i 2018:

Oxford Research
v/prosjektleder sjefanalytiker *Tor Egil Viblemo*, analytiker
Bernhard Weigel og Marte Tobro

Arbeidsforskningsinstituttet
v/ forsker Dag Ellingsen

Faglige rådgivere:
Psykolog Wenke Siljeholm
Professor Camilla Bernt

Kompetanse og dialog

***Evaluering av utprøving av samtaleprosess i fylkesnemndene for
barnevern og sosiale saker***

<https://oxfordresearch.no/wp-content/uploads/2019/02/Evaluering-av-fors%C3%B8k-med-samtaleprosess-i-fylkesnemndene.pdf>

«*Oxford Research* vurderer at samtaleprosess bør blir en varig og permanent ordning i alle fylkesnemnder»

Forslag til endringer:

- mer opplæring av nemndledere, advokater og sakkyndige
- lovfesting av at hensynet til barnets beste må ivaretas i samtaleprosessen
- aktørene, særlig ungdom og familier med minoritetsbakgrunn, må få bedre informasjon om samtaleprosess
- lovfesting av at nemndleder har ansvar for å ivareta partenes rettsikkerhet

Formålet med samtaleprosess

- ▷ Bedre forståelse og kommunikasjon
- ▷ Klargjøring av partenes synspunkter
 - ▷ Identifisere reell uenighet
 - ▷ Konfliktdemping
 - ▷ Oppklare misforståelser
 - ▷ Avgrensning av tvistetemaer
 - ▷ Avgrensning av bevisførsel dersom det blir ordinær sak.
- ▷ Løsning av saken
 - ▷ Helt eller delvis
 - ▷ Barnets beste
- ▷ Utprøving av midlertidige ordninger

Frivillighet

- ▶ **Barnevernloven § 7-25 andre ledd:**
Partene må samtykke til å delta i samtaleprosess
- ▶ Samtykke kan gis og trekkes tilbake på ethvert trinn i saken
- ▶ Møteplikt

Planmøte

-
- ▷ Planmøte
 - ▷ Normalt like etter utløp av tilsvarsfrist
 - ▷ Deltakere
 - ▷ Nemndleder
 - ▷ Prosessfullmektigene
 - ▷ Avklaringer
 - ▷ Egnethet
 - ▷ Samtykke
 - ▷ Hvem møter
 - ▷ Høring av barn
 - ▷ Sakkyndighet
 - ▷ Beramning

Nemndleder beslutter samtaleprosess

- ▷ «...dersom saken er egnet for det» jf. barnevernloven § 7-25 første ledd
- ▷ Prop.84 L (2019-2020):
- ▷ *Hvorvidt saken er egnet vil bero på en helhetsvurdering av omstendighetene i den enkelte sak og hensynet til barnets beste. Flere momenter vil være relevante i helhetsvurderingen, herunder forhold ved barnet, sakens inngripende karakter og partenes forutsetninger og holdninger til samtaleprosess. Nemndleder kan tilby samtaleprosess på ethvert trinn av saken. Nemndleder har imidlertid ikke en plikt til å tilby samtaleprosess*
- ▷ Tvangssaken stilles i bero når nemndleder beslutter behandling i samtaleprosess

Barnevernloven § 7-25

- ▷ **Nemndleders rolle og ansvar i samtaleprosessen**
- ▷ Prop.84 L (2019-2020)
Nemndlederen skal være en fasilitator for partene under samtaleprosessen og skal opptre objektivt og nøytralt
- ▷
 - lede samtalemøtet
 - legge til rette for dialog mellom partene
 - ansvar for at prosessen ivaretar hensynet til barnet
 - ansvar for at rettssikkerheten for foreldrene og barna ivaretas

Nemndleder kan oppnevne en sakkyndig for å bistå i samtaleprosessen - § 7-25 andre ledd

- ▷ Den sakkyndiges rolle:
 - bistå nemndleder i samtalen
- ▷ - barnefaglig kompetanse
- ▷ - samtale med barn
- ▷ - observere og veilede

Private parter skal representeres av advokat

- ▷ - hjelpe og gi råd til parten i saksforberedelsen og under samtalemøtet
- ▷ - ivareta partens interesse i samtaleprosessen
- ▷ - advokat for ungdom som er part
- ▷

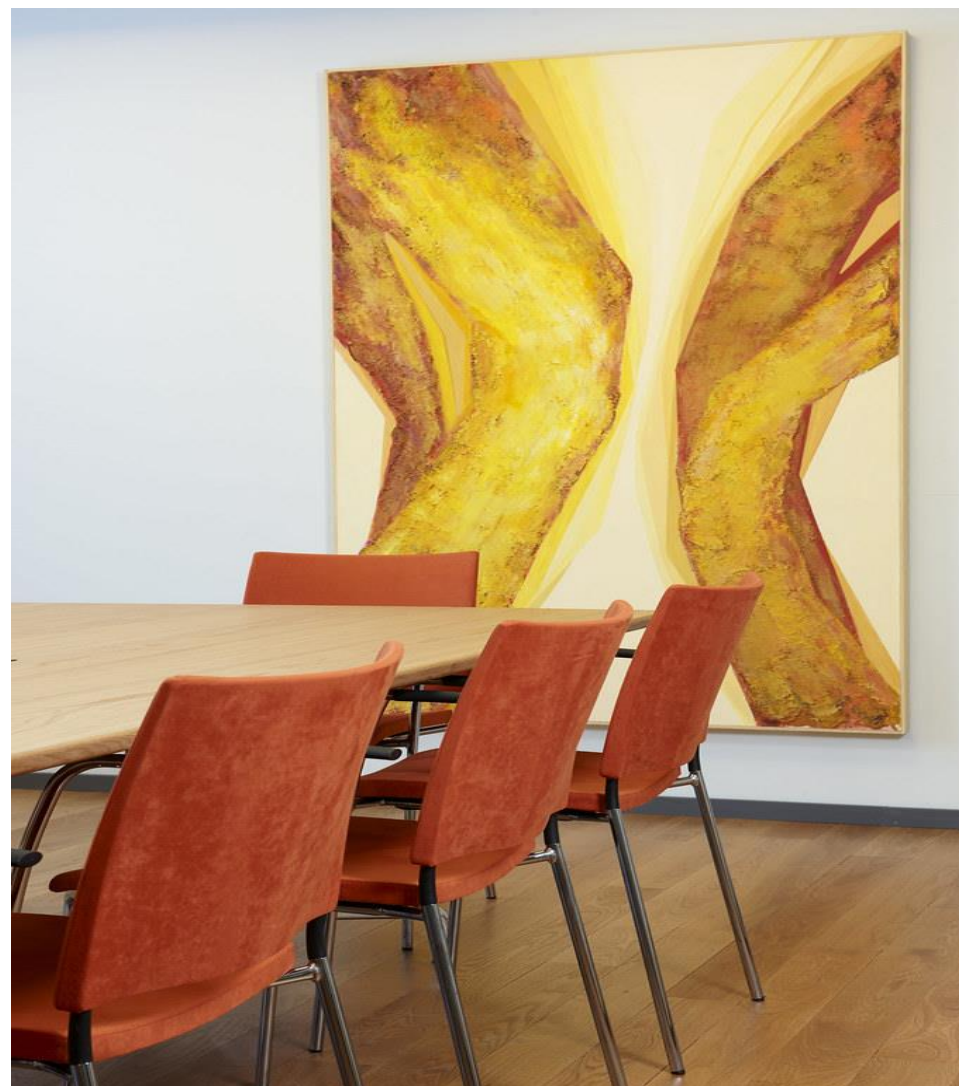

Samtalemøte

- ▷ Møterom
- ▷ Partene er hovedaktører
- ▷ Taushetsplikt og lukkede dører
- ▷ Varighet og antall
- ▷ Møtebok

[Dette bildet](#) av Ukjent forfatter er lisensiert under [CC BY-NC](#)

Barneverntjenesten som part i samtaleprosess

- ▷ Hvem møter?
- ▷ Saksbehandler
- ▷ Barnevernleder
- ▷ Kompetanse/fullmakt

Andre som kan delta i samtalemøtet

- ▷ Konkret vurdering
- ▷ Støtte for
 - ▷ Foreldre
 - ▷ Barn
- ▷ Bidra med informasjon
- ▷ Eksempler
 - ▷ Barn uten partsrettigheter
 - ▷ Tillitsperson, jfr. § 4-1 annet ledd
 - ▷ Kontaktlærer
 - ▷ Aktivitetsleder
 - ▷ Behandler
 - ▷ Representant for aktuell institusjon

Barns medvirkning i samtaleprosess

- ▷ Barnets rett til å bli hørt, jfr. § 6-3
- ▷ Barnets beste, jfr. § 4-1
- ▷ Samtaleprosess
 - ▷ Mer uformell
 - ▷ Mer skånsom
 - ▷ Andre måter å høre barn på
- ▷ Barn med partsrettighet
- ▷ Barn uten partsrettigheter
 - ▷ Ønsker å delta i møtet
 - ▷ Konkret vurdering av nemndleder
 - ▷ Alene eller sammen med støtteperson
 - ▷ Ønsker ikke å delta i møtet
 - ▷ Gis anledning til å uttale seg
 - ▷ Talsperson
 - ▷ Samtale med nemndleder og/eller den sakkyndige

Gjennomføring av samtalemøtet

Innledning

Redegjøringsfase

Mulighetsfase

Viktig å huske:

- Nemndleder og sakkyndige er nøytrale og er ikke beslutningstakere.
- Samtalemøte er partenes møte. Det er frivillig at de er der og det viktige er dialogen mellom partene.
- Det er partene i møte som skal komme frem til eventuelle avtaler.

Bedret kommunikasjon og forståelse for hverandres syn

- ▶ stabilitet og forutsigbarhet for barnet
- ▶ forhindre lojalitetskonflikt
- ▶ forhindre at partene drar i ulike retninger hver 12 måned
- ▶ redusere biologiske foreldres opplevelse av krenkelse

Alternative utfall av samtaleprosess

- ▶ Enighet om LANGSIKTIGE løsninger
 - ▶ Begjæring trekkes
 - ▶ Felles påstand og samtykke til forenklet behandling

- ▶ Enighet om MIDLERTIDIGE løsninger
 - ▶ Fortsetter samtaleprosess
 - ▶ Berammer møte nr. 2

Nemndleder kan gi partene mulighet for å prøve ut en midlertidig ordning - § 7-25 tredje ledd

- ▷ Midlertidige prøveordninger
- ▷ Nemndleders ansvar for ivaretagelse av private parters rettssikkerhet og hensynet til barnets beste
- ▷ Barneverntjenestens ansvar under midlertidige ordninger

Fortsatt behandling av saken i samtaleprosess

▷ **Samtalemøte nr. 2**

- ▷ Deler erfaringer fra prøveperioden
- ▷ Staker ut veien videre

- Tre alternative utfall:

- ▷ Begjæringen trekkes
- ▷ Ny prøveperiode
- ▷ Hovedsak berammes

Samtalemøte nr. 3 samme som for samtalemøte nr. 2

- ▷ Det tas sikte på at saken normalt avklares etter to til tre samtalemøter

Er en helt eller delvis frivillig løsning en fallitterklæring for barneverntjenesten ?

- Behov for en nøytral tredjepart når konflikten eskalerer
- Verdien av partenes opplevelse av prosessrettferdighet

Prop.84 L (2019-2020):

Departementet har merket seg at flere brukerorganisasjoner trekker frem at samtaleprosess gir den private part større opplevelse av å bli tatt med i prosessen, og at det er en løsningen som de er langt mer fornøyd med enn den tradisjonelle behandlingen

- Samtaleprosess kan gi større løsningsrom

▷ Saken går over til forhandlingsmøte

- Forhandlingsmøte berammes
- Ny nemndleder
- Fagkyndig som ikke har vært sakkyndig i samtaleprosessen
- Dersom sakkyndig gir informasjon i samtaleprosessen som bør føres som bevis, kan den sakkyndige føres som vitne

Prop. 84L (2019-2020):

«Den sakkyndige kan bli innkalt som vanlig vitne for å forklare seg om **hva som rent faktisk har funnet sted** ved utprøving av en midlertidig ordning, men **uten å gi vurderinger** av det som er funnet sted. Det erkjennes at grensen mellom forklaringer omkring faktiske forhold og vurderinger i noen tilfeller kan være uklar og vanskelig. Imidlertid kan det i noen saker være behov for at den sakkyndige gir sin versjon av hva som rent faktisk har funnet sted ved utprøving av en midlertidig ordning.»

Samtaleprosess og barnevernlovens tidsfrister

- Samtaleprosess kan tilbys i alle type saker (muntlig/delvis muntlig/skriftlig)
- Frist for forhandlingsmøte oppheves
- Samtaleprosess i klagesaker
- Forskrift om samtaleprosess

Erfaringer med samtaleprosess så langt

- Samtalemøte oppleves av private part som mer respektfullt. De er delaktige, blir tatt på alvor og det blir lyttet mer på det de sier
- Arena for samarbeid - fokus konstruktive løsninger
- Lettere å få frem nyanser og refleksjoner
- Bedre fora for de private parter til å presentere seg og gir større mulighet til å prestere på sitt beste, særlig for ungdommen § 4-24, ser fremover
- Vi har sett gode løsninger og fornøyde parter, også i saker med «sterke» fronter
- Tallene så langt viser et stort prosessuelt skifte i nemndene
- Utgangspunkt alle saker egner seg - favner vidt for å erfare
- Kan dette bidra til at flere saker vil stopper på vårt nivå ?
- Kostnadsbesparende?

fylkesnemndene.no

FYLKESNEMNDENE FOR BARNEVERN OG SOSIALE SAKER